

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Науковий стиль української мови»

1. Мета вивчення освітнього компонента (ОК) – сформувати у здобувачів знання, уміння й навички основних науково-теоретичних і мовно-прагматичних засад оформлення наукових текстів різних жанрів, забезпечивши в такий спосіб належний рівень підготовки й захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Завданням ОК «Науковий стиль української мови» є опанування і систематизація основної загальнонаукової та спеціальної термінології, а також засвоєння особливостей усного і писемного наукового мовлення.

ОК «Науковий стиль української мови» за навчальним планом та освітньо-науковою програмою входить до циклу загальної підготовки, є основою для оволодіння навичками нормативного мовлення, а також викладення думок із використанням мовних засобів у науковій сфері, що є інструментом комунікації з усіх ОК навчального плану.

2. У результаті вивчення ОК «Науковий стиль української мови» здобувач повинен

знати:

- поняттєво-категоріальний апарат ОК;
- значення, мету, функції та структуру мовознавчої науки;
- характеристики та особливості методів дослідження наукового тексту;
- поняття про науковий стиль, його ознаки, функції, мету, завдання;
- головні віхи розвитку наукового стилю української мови;
- поняття про науковий текст, його види, форми;
- сутність та комплекс вимог до текстів наукового стилю;
- поняття наукової творчості, її ознаки, умови ефективності творчої діяльності;
- характерні особливості форм наукових текстів, логічні засоби зв'язку, техніко-орфографічні правила оформлення та уніфікації елементів;
- характерні особливості наукової мови та жанрів наукового стилю;

уміти:

- здійснювати аналіз текстів наукового стилю;
- формулювати висновки та пропозиції;
- організовувати власну розумову діяльність;
- застосовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та навчально-методичною літературою;
- методично грамотно працювати з текстами наукових джерел;
- складати модель творчої роботи, програму і план власного наукового висловлювання;
- доцільно використовувати категоріально-поняттєвий апарат;
- володіти прийомами роботи над науковим текстом (есе, тези, стаття, дослідження);
- раціонально використовувати наукові методи пізнання;

- обґрунтовувати практичну значущість результатів дослідження;
- оформляти текст наукового дослідження відповідно до українського правопису;
- готувати і виголошувати своє наукове дослідження у встановленій формі відповідно до вимог наукового стилю.

3. Набуті знання, вміння і навички знадобляться здобувачам при описі результатів наукових досліджень згідно тематики дисертаційного дослідження і їх аналізу.

4. Зміст ОК: Тема 1. З історії формування наукового стилю української мови. Мовні і жанрові особливості наукового стилю; Тема 2. Науковий стиль. Найважливіші риси тексту наукового стилю; Тема 3. Жанри наукового стилю та їх особливості; Тема 4. Терміни в науковому мовленні. Особливості використання термінів. Термінологічні словники; Тема 5. Усна наукова доповідь (стаття). Мовна особистість доповідача; Тема 6. Стилїстика наукових текстів. Лінгвістичний аналіз писемних наукових текстів; Тема 7. Поняття про публічне монологічне мовлення. Диференціація фахового монологічного висловлювання; Тема 8. Наукова документація; Тема 9. Сутність і специфіка фахового діалогічного мовлення; Тема 10. Усне мовлення в науковій сфері.

5. Література

Основна:

1. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. Донецьк, 2004.
2. Кравець Л. І. Культура української фахової мови : Навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. К.: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
3. Ляшкевич А. Вплив термінів і професіоналізмів на підготовку фахівців морської галузі. Перспективи розвитку сучасної філології та лінгвометодики у дослідженнях молодих науковців, 22 січня 2024 р. Збірник матеріалів Міжрегіонального науково-практичного online-семінару викладачів та здобувачів вищої освіти / За заг. ред. К. Я. Климової. Житомир : Поліський національний університет, 2024. 132 с. С.30-33 <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/15203>
4. Семенов О. М. Культура наукової української мови : Навч. посіб. / О. М. Семенов. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
5. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія / За ред. Л. І. Мацько. К.: Педагогічна думка, 2007. 278 с.
6. Ярема С. На теми української наукової мови / С. Ярема. Львів: НТШ, 2002. 44 с.

Додаткова:

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антоненко-Давидович. К.: Радянський письменник, 1970. 254 с.
2. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. К., 1970. 306 с.

3. Основи наукового мовлення: Навчально-методичний посібник / Уклад. Т. В. Симоненко. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. 2005. 80 с.
4. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: Навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2008. 184 с.
5. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. К.: Наукова думка, 1999.
6. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / В. І Бусел (авт., кер. проекту та гол. ред.). К. Ірпінь: Перун, 2004. 887 с.
7. Ляшкевич А. Стратегії впровадження штучного інтелекту в соціально-гуманітарних науках: перспективи та виклики для учасників освітнього процесу. Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі [Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 05 червня 2024 р., м. Херсон]. Херсон: Херсонська державна морська академія, 2024. 193 с. С. 86-89. https://drive.google.com/drive/folders/1dojxnq6v-pQgD51JeyH3M9-ahVRcv9Jv?usp=drive_link

Інформаційні ресурси

1. Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду:
<http://www.ulif.org.ua>
3. Донецький лінгвістичний портал: <http://www.mova.dn.ua/>
4. Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>
5. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>